

Umanjenice i uvećanice u hrvatskom jeziku

Babić, Dunja

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:142:167765>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

FILOZOFSKI FAKULTET
SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet u Osijeku

Studij hrvatskog jezika i književnosti i mađarskog jezika i književnosti

Dunja Babić

Umanjenice i uvećanice u hrvatskom jeziku

Diplomski rad

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Ana Mikić Čolić

Osijek, 2023.

Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet u Osijeku

Odsjek za hrvatski jezik i književnost

Studij hrvatskog jezika i književnosti i mađarskog jezika i književnosti

Dunja Babić

Umanjenice i uvećanice u hrvatskom jeziku

Diplomski rad

Humanističke znanosti, filologija i kroatistika

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Ana Mikić Čolić

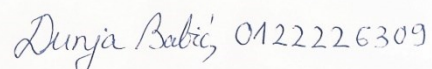
Osijek, 2023.

IZJAVA

Izjavljujem s punom materijalnom i moralnom odgovornošću da sam ovaj rad samostalno napisala te da u njemu nema kopiranih ili prepisanih dijelova teksta tuđih radova, a da nisu označeni kao citati s navođenjem izvora odakle su preneseni.

Svojim vlastoručnim potpisom potvrđujem da sam suglasna da Filozofski fakultet u Osijeku trajno pohrani i javno objavi ovaj moj rad u internetskoj bazi završnih i diplomskih radova knjižnice Filozofskog fakulteta u Osijeku, knjižnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu.

U Osijeku 13. listopada 2023.

Dunja Babić 0122226309

Ime i prezime studenta, JMBAG

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Tvorba riječi	2
2.1. Sufiksalna tvorba	3
3. Umanjenice	4
3.1. Hipokoristici	8
4. Uvećanice	10
5. Značenja umanjenica i uvećanica	12
6. Analiza značenja umanjenica i uvećanica	15
7. Zaključak	30
8. Popis literature	31

Sažetak

U suvremenom jeziku svjedoci smo stalnoga razvoja i evolucije riječi. Jedan od ključnih procesa koji pridonose bogatstvu jezika jest stvaranje neologizama. Postankom novih riječi izražava se dinamika jezika i čovjekova sposobnost da se izrazi što preciznije i ekonomičnije. Umanjenice i uvećanice predstavljaju važan dio jezika jer se upravo njihovom uporabom obogaćuje komunikacija i preciznije izražavanje. Osim što nam pomažu da naglasimo veličinu nečega, umanjenice i uvećanice imaju sposobnost unošenja osobnog stava i osjećaja u određene riječi i izraze. Umanjenice se često vežu uz pojam hipokorističnosti kako bi se naglasila naklonost i bliskost prema nekome ili nečemu. S druge strane, uz pojam uvećanica javlja se često i pojam pejorativnosti, derogatorni izrazi čiji je cilj izraziti negativan stav, nezadovoljstvo pa čak i omalovažavanje nekoga ili nečega. Ti jezični oblici neophodni su jer omogućuju izražavanje mišljenja, stavova i osjećaja. Samim time čine svaku komunikaciju dinamičnom i osobnijom. Neki od primjera umanjenica i uvećanica toliko su se ukorijenili u jeziku da se imenica od kojih su nastale koristi u manjoj mjeri od njih samih. Tema ovoga diplomskog rada bit će tvorba umanjenica i uvećanica u hrvatskome jeziku te će se osim o strukturi tih izraza, govoriti i o njihovim semantičkim aspektima. U prvom dijelu rada pružit će se analiza tvorbe umanjenica i uvećanica nakon čega će se u drugome dijelu rada osvrnuti na značenja tih jezičnih oblika. Analizirat će se kako umanjivanje i uvećavanje utječu na značenje riječi, kako se koriste u svakodnevnom jeziku te kako doprinose izražavanju nijansi u govoru i pisanju. Kroz temeljito istraživanje i analizu primjera umanjenica i uvećanica, cilj je ovoga rada osvijetliti njihovu ulogu u jezičnom izražavanju i komunikaciji.

Ključne riječi: tvorba riječi, sufiksalna tvorba, umanjenice, uvećanice, značenje umanjenica i uvećanica

1. Uvod

U današnjem govoru i pismu, umanjnice i uvećanice imaju značajnu ulogu. Osim što obogaćuju rečenične strukture dodavajući nijanse uz ostale vrste riječi, umanjnicama i uvećanicama govornik unosi individualnu dozu emocionalne vrijednosti i humora u komunikaciju. Sve veća popularnost umanjnica i uvećanica u današnjem govoru i pismu proizlazi iz njihove raznovrsnosti i fleksibilnosti koje pružaju pri izražavanju.

Prvotna funkcija umanjnica i uvećanica u jeziku jest da izraze da je što manje ili veće od normalnoga, prosječnoga, one od imenica, pridjeva pa čak i glagola čine nešto veliko i grandiozno ili pak sićušno i beznačajno. Iako je smanjivanje i uvećavanje njihova izvorna zadaća, one se u kontekstima pojavljuju i iz drugih razloga. Umanjenice se često koriste kako bi izrazile nježnost, simpatiju i odmilnost prema nekome ili nečemu, dok uvećanice s druge strane naglašavaju važnost, jačinu pa čak i dramatičnost situacije u nekim slučajevima. Umanjivanje nečega također može ukazati na umanjnje važnosti ili količine, dok uvećanje može značiti pojačanje intenziteta ili ekstremnosti. Tim se izrazima često u komunikaciji dodaje emotivna nota, pa samim time i dubina, koju govornik želi prenijeti na sugovornika. Umanjenice i uvećanice često se koriste u humorističnom kontekstu, namjerna promjena veličine ili važnosti nečega može rezultirati smiješnim ili ironičnim efektima, čime se obogaćuje komični potencijal govora. Njihova značenja nisu samo ona osnovna, da umanjnice samo tvore odmilice a da uvećanice nose pejorativna značenja. Proučavajući kontekste u kojima se pojavljuju, može se vidjeti da se uloge tih dvaju kategorija riječi mogu i obrnuti. Pa će tako umanjnice u nekim kontekstima nositi pejorativna značenja, a uvećanice označavati nešto pozitivno i lijepo.

Osim što se često javljaju u govoru i pismu odraslih ljudi, pojava i stvaranje umanjnica javlja se još u ranim razdobljima dječjeg govora. Djeca vrlo često koriste umanjnice za predmete i pojmove koji su njima važni. S obzirom na veliki broj tvorbenih načina i plodnosti sufikasa i prefikasa u hrvatskome jeziku, broj izvedenica svakim danom sve više raste. Neki su sufiksi plodniji danas nego što su bili nekada, a porastom broja novih izvedenica otvaraju se brojna promišljanja hoće li se u idućih nekoliko godina prvotna i temeljitija značenja tih kategorija riječi zamijeniti.

2. Tvorba riječi

Tvorba riječi jezična je pojava i dio gramatike koji opisuje način na koji nastaju nove riječi proučavajući već postojeće tvorbene strukture i njihove leksičke građe. „U tvorbi se riječi kao jezikoslovnoj disciplini opisuju tvorbene jedinice i sustavi jednoga jezika.“ (Babić 2002: 23) U tvorbi riječi sudjeluju sve morfološke vrste. Tvorba se riječi često smatra i morfologijom zbog svoje sličnosti s deklinacijom i sprezanjem glagola, ali uzimajući u obzir semantičku razinu riječi te se dvije discipline veoma razlikuju (Babić 2002). Proces nastajanja nove riječi tzv. *tvorenice* zove se tvorbeni proces, a riječ od koje je započeo proces je *osnovna riječ*. Između osnovne riječi i tvorenice stoji tvorbena veza koja ujedno označava da su te dvije riječi semantički i glasovno podudarne. „S obzirom na semantičku razinu može se reći da veza između osnovne riječi i tvorenice postoji sve dotle dok se značenje tvorenice može tako opisati da se u njegovu opisu dobije osnovna riječ ili njezin leksički morfem.“ (Babić 2002: 29) Osnovna je riječ ona koja motivira tvorenicu u tvorbenom procesu, a riječi između kojih ne postoji motivacija smatramo netvorbenima (Barić i sur. 1995).

Motiviranost ili tvorbenost neke riječi utvrđuje se preoblikom, opisom značenja tvorenice u kojem se ona i osnovna riječ ispitivanjem dovode u vezu (Babić 2002). Kako bi se utvrdio način nastajanja novih riječi, tvorba riječi proučava istoznačne riječi te se na taj način dobivaju tvorbeni uzorci. Semantičkom analizom ili preobličivanjem utvrđuje se pripadaju li riječi istom tvorbenom uzorku, dakle moraju pripadati istoj morfološkoj vrsti i njihovo tvorbeno sredstvo mora biti isto. „Tvorbeni je uzorak ključni pojam u tvorbenom sustavu. Čine ga osnovna riječ i tvorenica ako je između njih vidljiva izrazna i sadržajna veza.“ (Barić i sur. 1995: 287)

Kada se govori o plodnosti riječi govori se o proizvodnosti ili produktivnosti tvorbenih uzoraka. Onaj dio tvorenice koji u sebi sadrži izrazna i sadržajna svojstva polazišne riječi naziva se tvorbena osnova. Samim time sve riječi kojima su izrazna i sadržajna svojstva ista čine tvorbenu porodicu, a međusobno ih povezuje niz glasova koji se naziva korijen (Barić i sur. 1995).

Izvođenje i slaganje dva su osnovna tvorbena načina, a ovisno o tome pomoću kojih se sredstava izražava značenje tvorenice, zabilježeno je osam tvorbenih načina u hrvatskome jeziku: sufiksalna tvorba, prefiksalna tvorba, prefiksavno-sufiksalna tvorba, složeno-sufiksalna tvorba, tvorba složenih skraćenica, čisto slaganje, srastanje i preobrazba (Barić i sur. 1995).

2.1. Sufiksalna tvorba

Tvorbeni način u kojem se značenje izražava tvorbenim nastavkom ili sufiksom naziva se sufiksalna tvorba. Sufiks za razliku od obličnog nastavka ne mijenja oblik riječi, on sudjeluje u stvaranju novih riječi. Prema *Hrvatskoj gramatici* (1995: 294) sufiksalmom tvorbom u hrvatskom jeziku nastaje najviše novih riječi, a to su potvrdila i novija istraživanja tvorbe riječi u hrvatskom jeziku (Mikić Čolić 2021). Ona je najplodnija u tvorbi imenica i pridjeva. Sufiksalna se tvorba prikazuje na dva načina; abecednim poretom i prema tvorbenom značenju tvorenice. Barić i sur. (1995) smatraju kako je potonji način prihvatljiviji jer prikazivanjem svih sufikasa prema tvorbenom značenju tvorenice nastaju nizovi tvorbenih uzoraka koji su onda međusobno povezani istim tvorbenim značenjem. Također takvim načinom prikazivanja sufiksne tvorbe dolazi i do tvorbene istoznačnosti riječi s određenim sufiksima. Pa tako postoji više sufikasa koji označavaju vršitelja radnje: *-ac, -ač, -ar, -ič, -lac, -telj* i dr.; te nekoliko sufikasa koji izriču deminutivnost: *-ič, -čić, -ica, -čica, -ance, -ašce* i dr. Prikazivanjem sufiksne tvorbe abecednim poretom pokazuje se tvorbena višeznačnost riječi s određenim sufiksima, pa tako sve tvorenice sa sufiksom *-ac*, ovisno o svojoj osnovi, mogu označavati: vršitelja radnje, osobu određene osobine, stanovnika grada ili pokrajine, biljku, životinju, određeni predmet i umanjenicu (Barić i sur. 1995: 306)

Sufikse su po njihovoj tvorbenoj proizvodnosti Barić i sur. (1995) podijelili na vrlo plodne, slabo plodne i neplodne sufikse. Sufiksi sa najvećim stupnjem tvorbene aktivnosti su: *-(a)c, -ač, -ak, -ić, -čić, -ica, -ina, -ka, -ost, -telj*. Slabije su plodni sufiksi: *-an, -eč(a)k, ič(a)k, -ešina, -et(a)k, -urda*, a oni sufiksi koji više uopće ne sudjeluju u nastajanju tvorenica su sufiksi: *-en, -er, -av, -išav, -onjav*.

U sufiksnoj tvorbi imenica razlikuje se nekoliko značenjskih skupina ili kategorija. Tako se sufiksna tvorba osim kod imenica muškog i ženskog roda, razlikuje i u tvorbi etnika, zbirnih imenica, imenica za životinje i biljke i ostalih značenjskih skupina. Umanjenice i uvećanice pripadaju sufiksnoj tvorbi imenica s obilježenim značenjem. Uz umanjnice i uvećanice u imenice s obilježenim značenjem svrstavaju se i imenice odmila i imenice s pogrđnim, pejorativnim značenjem. Umanjenice i uvećanice tvore se od imenica i njihovo se leksičko značenje osnovne imenice ne modificira nego se mijenja odnos prema značenju koji više nije neutralan (Barić i sur. 1995).

3. Umanjenice

Umanjenice ili deminutivi tvore se od imeničkih osnova i sufiksa te izriču umanjenost od imenice čiju zajedničku osnovu dijele. Tvorbeni način kojim nastaju naziva se sufiksacija, kada se imenicama u G jd. ili G mn. odbije nastavak te se na dobivenu osnovu imenice dodaje umanjenički nastavak. Sufiksi koji tvore umanjenice podijeljeni su u tri rodne skupine: umanjenice od imenica muškog roda, umanjenice od imenica ženskog roda i umanjenice od imenica srednjeg roda (Barić i sur. 1995).

Umanjenice muškog roda tvore se sufiksima *-ić*, *-čić* koji su učestaliji i plodniji, i sufiksima *-(a)k*, *-eč(a)k*, *-ič(a)k* koji su slabije zastupljeni.

Babić (2002) navodi da sufiks *-ić* izvodi najveći broj umanjeničkih izvedenica imenice muškog roda sklonidbenog tipa *jelen*. Primjeri za osobe: *anđelić*, *aristokratić*, *banić*, *barunić*, *birokratić*, *carić*, *činovničić*, *dječaćić*, *grofić*, *junačić*, *mužić*, *momčić*, *seljačić*, *vražić*; životinje: *crvić*, *golubić*, *ježić*, *konjić*, *labudić*, *lavić*, *mišić*, *orlić*, *ovnić*, *pjetlić*, *psić*, *somić*, *tigrić*; biljke: *borić*, *bademić*, *brestić*, *kestenić*, *krumpirić*; predmeti: *brodić*, *brošić*, *bubnjić*, *cvjetić*, *džepić*, *glasić*, *grmić*, *kolačić*, *komadić*, *kljunić*, *kaputić*, *noktić*, *nosić*, *prstić*, *papirić*, *srpić*, *vinogradić*, *vjetrić*, *vrtić*, *zidić*, *zubić*. Osnovno je značenje tih izvedenica na rječničkoj i tvorbenoj razini nešto maleno opsegom ili rastom. Dodatna značenja poput: malene moći/vlasti, ugleda, vrijednosti i dr., stvaraju se u kontekstu i jezičnom i stvarnom.

Sufiks *-čić* također tvori umanjeničke izvedenice, ali u nešto manjom mjeri. Babić (2002) navodi primjere za osobe: *anđelčić*, *barunčić*, *bogataščić*, *husarčić*, *novinarčić*, *sinčić*, *vladarčić*; životinje: *bumbarčić*, *bivolčić*, *gavrančić*; biljke: *bagremčić*, *bademčić*, *kestenčić*, *oraščić*; predmete: *balkončić*, *balončić*, *bazenčić*, *bombončić*, *dlančić*, *dućančić*, *kamenčić*, *kišobrančić*, *korjenčić*, *mlinčić*, *stančić*, *trbuščić*. Izvedenice sa sufiksom *-čić* novije su tvorbe, dolazi samo na osnovu imenica muškog roda sklonidbenog tipa *jelen*. Sufiksi *-ić* i *-čić* značenjski se ne razlikuju, ali na glasovnoj razini raspodjela postoji.

Babić (2002) za imenice izvedene sa sufiksom *-(a)k* navodi kako su to najčešće imenice muškoga roda, s dugouzlaznim naglaskom na slogu ispred *-(a)k* te uglavnom imaju umanjeničko značenje: *anđelak*, *bisérak*, *crvak*, *cvijétak*, *časak*, *dáarak*, *đavólak*, *grmak*, *gróbak*, *húmak*, *kapúatak*, *korijénak*, *lístak*, *obláčak*, *prozóarak*, *smijéšak*, *trbúšak* i dr. Babić (2002) navodi kako sve te imenice imaju svoje dubletne umanjenice tvorene sa sufiksima *-ić* i *-čić* i znatnije su plodnije od umanjenica tvorenih sufiksom *-(a)k*. Također, njihovo se značenje razlikuje jer su izvedenice

tvorene sufiksima *-(a)k* uglavnom hipokoristične prirode, te se mogu ostvariti kao pojačane umanjeničke ili pjesnički umanjeničke, dok izvedenice sa sufiksom *-ić* i *-čić* to ostvaruju dodatno. Babić (2002) naglašava kako nekada sufiks *-(a)k* dolazi u kombinaciji sa sufiksom *-ić* i takve izvedenice onda imaju pojačano umanjeničko značenje: *borićak, brestićak, djelićak, hrastićak, komadićak, kotlićak, krovićak* i dr. Što se tiče izvedenica ženskog roda sa sufiksom *-(a)k*, one su znatno rjeđe, neke od njih tvorene su od imenica koje su već umanjnice te onda imaju pojačano umanjeničko značenje koje može biti hipokoristično ili pejorativno: *curićak, mrvićak, pjesmićak i sobićak*.

Za sufiks *-eč(a)k* Babić (2002) navodi kako je praktički neplodan te su umanjeničke izvedenice nastale tim sufiksom usporednice izvedenica nastalih sufiksom *-ič(a)k*, upotrebljavaju se s istim značenjem i istom stilskom vrijednošću i javljaju se u nekoliko primjera izvedenica: *grmećak, grumećak, kamećak, plamećak i pramećak*.

Sufiks *-ič(a)k* jedva je plodan, njime je tvoreno desetak umanjnica imenica muškog i srednjeg roda: *bremićak, grmićak, grumićak, kamićak, konjićak, krajićak, plamićak, pramićak, selićak, vozićak*. Primjer izvedenice *sobićak* ima potencijala da učini sufiks plodnijim. Te su izvedenice pojačano umanjeničke s osjećajnim značenjem. Također dva su primjera umanjeničkih izvedenica s tim sufiksom tvorena od pridjevnih osnova: *dobrićak i starićak*.

Umanjenice različitih rodova tvore se sufiksima *-elj(a)k* i *-ulj(a)k* i hipokorističke su prirode.

Sufiksom *-elj(a)k* tvoreno je nekoliko umanjeničkih izvedenica: *brdeljak, grmeljak, kuteljak, puteljak, stareljak, stvoreljak, vršeljak, uzbrdeljak*.

Sufiksom *-ulj(a)k* izvedeno je od imenica svih rodova nekoliko umanjnica: *bobuljak, cestuljak, crvuljak, crevuljak, čorbuljak, čovuljak, dimuljak, dramuljak, filmuljak, grobuljak, nimfuljak, nosuljak, pjesmuljak, planetuljak, pričuljak, smotuljak, stihuljak, tekstuljak, vrećuljak, zamotuljak*. Te su izvedenice stilski obilježene, sufiks ima potencijala prema većoj plodnosti zajedno sa sufiksom *-julj(a)k* s kojim je u komplementarnoj raspodjeli.

Primjeri umanjenički izvedenica sa sufiksom *-julj(a)k*: *božuljak, brežuljak, čovječuljak, djevojućuljak, knjižuljak, momčuljak, otočuljak, prašuljak, vražuljak, vršuljak*.

Umanjenice srednjeg roda tvore se sufiksima *-ce, -ance, -ašce, -ence* i *-ešce*.

Sufiks *-ce* stvara umanjeničke izvedenice srednjeg roda i dolazi na osnove koje završavaju zvonačnicima i glasovima *c, k, d* i *t*: *pisamce, dance, bedarce, dobarce, jedarce, lišce, putašce,*

srdasce, sunasce, klubasce, okasce, ogledalce, celce, grlce, krilce, bremence, ramence, sjemence, vremence.

Sufiksi *-ance* i *-asce* dolaze na osnove koje završavaju zatvorničkim skupom ili na glas *d* i *t*: *batvance, društ Vance, psetance, brdasce, čedasce, gnjezdasce, jajasce, kopitasce, krdasce, krilasce, lिकासce, mjestasce, psetasce, selasce, uhasce*. Izvedenice sa sufiksima *-ance* i *-asce* imaju jače umanjeničko značenje od izvedenica sa sufiksom *-ce*.

Sufiksima *-ence* i *-esce* tvore se umanjnice skraćenih osnova imenica srednjeg roda: *burence, djetence, dupence, jarence, kljusence, pilence, prasence, ždrebence; burešce, djetešce, jarešce, pilešce, telešce, tjelešce, vimešce, vremešce.*

Umanjenice ženskog roda tvore se sufiksima *-ica*, *-čica*, od kojih je potonji rjeđi.

Sufiks *-ica* jedan je od najplodnijih imeničkih sufiksa. Tim se sufiksom tvore umanjeničke izvedenice čija je osnova imenica sklonidbenog tipa *žena*, takvi su primjeri umanjnica: *kućica, lađica, čičica, golubičica, bočica, dječica, ladičica, paličica, ptičica, stoličica, uličica, žličica*. Imenice e-sklonidbe također označavaju umanjnicu: *sestrica, kravica, trešnjica, lopatica*.

Babić donosi (2002: 175) popis primjera umanjnica tvorenih sufiksom *-ica* koje označavaju osobe: *Cigančica, čikica, Grkinjica, grofičica, kumica, sekica, seljančica, sestrica, sirotica, svekrvica, unučica, ženica*; životinje: *čapljica, golubičica, jeguljica, kobilica, kornjačica, kravica, mačkica, mazgica, ovčica, patkica, ptičica, ribica, pčelica, zmijica, žabica*; biljke: *jabučica, kaduljica, kajsijica, kruškica, ljubičica, šljivica, trešnjica, višnjica*; stvari: *bačvica, bočica, bombica, bradica, cipelica, crkvica, čarapica, čašica, haljinica, jamica, kapljica, knjižica, krčmica, kućica, kuhinjica, livadica, loptica, metlica, njivica, ogradica, posudica, ranica, slamčica, zastavica*.

Neki od primjera izvedenica sa sufiksom *-ica* osim umanjeničkoga značenja nose stilski neobilježena značenja: *britvica* (žilet), *crtica* (pravopisni znak), *jagodica* (dio prsta), *zvjezdica* (pravopisni znak). Njihovo je osnovno značenje umanjeničko, a ostala su im značenja prenesena.

Sufiks *-čica* znatnije je neplodniji od sufiksa *-ica*, tvori umanjeničke izvedenice imenica ženskog roda i i e-sklonidbe: *cjevčica, koščica, stvarčica, tvarčica, grančica, klupčica*.

Dodavanjem novih sufikasa dolazi do brojnih glasovnih promjena kao što su jednačenje suglasnika po zvučnosti, jednačenje suglasnika po mjestu tvorbe, gubljenje suglasnika, palatalizacija, sibilizacija i jotacija, dok se na imeničkoj osnovi također odvijaju naglasne promjene: kraćenje ili duljenje samoglasnika, kraćenje imeničke osnove i slično (Maresić 2015).

U *Hrvatskoj gramatici* (1995: 326–328) navode se sve glasovne promjene koje se javljaju u tvorbi umanjenica:

Umanjenice muškog roda

-ić: *crv – crvić, nož – nožić, strah – strahić* (bez glasovne promjene)

članak – člančić (palatalizacija i nepostojano a)

trbuh – trbušić, kovčeg – kovčežić (palatalizacija)

cvijet – cvjetić, pijetao – pjetlić, brijest – brjestic/brestić, crijep – crjepić/crepić (alternacija ije/je ili ije/e)

-čić: *barun – barunčić, kesten – kestenčić, prozor – prozorčić* (bez glasovne promjene)

golub – golupčić, zub – zupčić (obezvučivanje)

rog – roščić, orah – oraščić (jednačenje po mjestu tvorbe)

obraz – obraščić (jednačenje po zvučnosti i jednačenje po mjestu tvorbe)

bijes – bješčić, (alternacija ije/je i jednačenje po mjestu tvorbe)

brijeg – brješčić/breščić (alternacija ije/je ili ije/e i palatalizacija)

-(a)k: *cvijet – cvijetak, dan – danak, prsten – prstenak* (bez glasovne promjene)

snijeg – sniježak, smijeh – smiješak (palatalizacija)

-eč(a)k: *grm – grmečak, plamen – plamečak* (bez glasovne promjene)

-ič(a)k: *kraj – krajičak* (bez glasovne promjene)

Umanjenice ženskog roda

-ica: *crkva – crkvica, glava – glavica, klupa – klupica, pjega – pjegica, mačka – mačkica* (bez glasovne promjene)

majka – majčica, knjiga – knjižica (palatalizacija)

svijeća – svječica, zvijezda – zvjezdica (alternacija ije/je)

rijeka – rječica (alternacija ije/je i palatalizacija)

-čica: *grana – grančica, stvar – stvarčica* (bez glasovne promjene)

cijev – cjevčica (alternacija ije/je)

Umanjenice srednjeg roda

-ce: *jezero – jezerce, zvono – zvonce, pero – perce* (bez glasovne promjene)

okno – okance, stablo – stabalce, rebro – rebarce (proširena osnova)

-ance: *oko – okance* (bez glasovne promjene)

-ašce: *mjesto – mjestašce* (bez glasovne promjene)

sunce – sunašce (okrnjena osnovna)

gnijezdo – gnjezdašce (alternacije ije/je i n/nj)

-ence: *pile – pilence, bure – burence, prase – prasence* (bez glasovne promjene)

ždrijebe – ždrjebence, dijete – djetence (alternacije ije/je)

-ešce: *tele – telešce* (bez glasovne promjene)

tijelo – tjelešce, dijete – djetešce (alternacije ije/je)

Umanjenice različitih rodova

-elj(a)k: *grm – grmeljak, put – puteljak* (bez glasovne promjene)

-ulj(a)k: *snop – snopuljak, crv – crvuljak* (bez glasovne promjene)

brijeg – brežuljak (alternacije ije/e i palatalizacija)

čovjek – čovječuljak (palatalizacija)

3.1. Hipokoristici

Uz pojam umanjenica veže se i pojam *hipokorističnost*. Hipokoristici su imenice nastale tvorbom umanjenica te izriču dragost i privrženost. Hipokoristicima ili kako ih još nazivaju *odmilicama* izražava se nježnost i ljubav. Tvore se okrnjivanjem imeničkih osnova, ali i od pridjeva bez

okrnjivanja osnove. Okrnjivanjem osnove do suglasnika drugog sloga i sufiksima *-a*, *-e*, *-o*, *-ica* i *-ko*, najčešće nastaju hipokoristici vlastitih imena npr.: *Grgur – Grga*, *Marija – Mare*, *Ivan – Ivo*, *Vladimir – Vlado*, *Marija – Marica*, *Vladimir – Vlatko*. Ostali se hipokoristici tvore okrnjivanjem osnove do vokala prvog sloga i sufiksima *-ja*, *-ka*, *-le*, *-co*, *-jo*, *-ko*, *šo*, npr.: *lisica – lija*, *baba – baka*, *brat – brale*, *stric – striko*. Hipokoristici se tvore i bez okrnjivanja imeničkih osnova kada nastaju od pridjeva sa sufiksom *-ko*, npr.: *pospan – pospanko*, *zaljubljen – zaljubljenko* (Barić i sur. 1995).

4. Uvećanice

Uvećanice ili augmentativi tvore se od imeničkih osnova i sufiksa te izriču uvećanost ili pojačanost od imenice čiju zajedničku osnovu dijele. Uvećanice se tvore sufiksalsnom, prefiksalsnom tvorbom i složenom tvorbom.

Što se tiče sufiksalsne tvorbe uvećanica, Babić (1996) navodi kako su najplodniji tvorbeni sufiksi po svojoj čestotnosti ili po broju izvedenica sufiksi *-ina*, *-čina*, *-etina*, *-urina*, *-jurina* i *-usina*. Sufiksalsnom se tvorbom uvećanice češće tvore od imenica muškog roda, a rjeđe od imenica ženskog i srednjeg roda.

Takav je primjer sufiks *-ina*, čije se izvedenice tvore od imenica muškoga roda sklonidbenog tipa *jelen*. To je ujedno i najplodniji sufiks. Njime se tvore primjeri: *čamčina*, *junačina*, *brčina*, *momčina*, *poštenjačina*, *bubrežina*, *kovčežina*, *trbušina*, u njima dolazi do zamjene glasova *c/č*, *k/č*, *g/ž*, *h/š*. Njihova su značenja najčešće podrugljive prirode, ali nije uvijek tako jer sve ovisi o osnovi imenice i kontekstu.

Što se tiče sufiksa *-čina*, njegove izvedenice ženskoga su roda, ali osnova imenice može biti i m.r. Njihove izvedenice rijetko imaju samo uvećano značenje, uglavnom uz njih dolaze i osjećaji pogrdnosti ili odmilnosti. Primjeri izvedenica sa sufiksom *-čina*: *cjevčina*, *detektivčina*, *drugarčina*, *esejčina*, *generalčina*, *gurmančina*, *herojčina*, *kamenčina*, *koferčina*, *lopovčina*, *motorčina*, *pisarčina*, *revolverčina*, *šamarčina*.

U tvorbi uvećanica sa sufiksom *-etina* u većini izvedenica provodi se palatalizacija: *jabuka – jabučetina*, *ruka – ručetina*, *knjiga – knjižetina*; ali postoje i primjeri gdje osnove koje završavaju na *k*, *g*, *h* ne provode palatalizaciju u tvorbi: *mazga – mazgetina*, *muha – muhetina*, *tetka – tetketina* (Babić 1996: 15). Veoma su česte izvedenice ženskog roda: *babetina*, *baretina*, *bradetina*, *cipeletina*, *curetina*, *jametina*, *košuljetina*, *olujetina*, *ptičetina*, *ribetina*, *sabljetina*, *šibetina*, *torbetina*, *ženetina*. Kao i izvedenice sa sufiksom *-ina* osim augmentativnog značenja razvijaju se i dodatna osjećajna značenja. Izvedenice se tvore od imenica e-sklonidbe.

Sufiksima *-jurina* i *-urina* tvore se izvedenice od imenica svih rodova. Sufiks *-jurina* javlja se u osnovama koje završavaju zatvornicima *c*, *k*, *g*, *h* i *s*: *brčurina*, *daščurina*, *dlačurina*, *knjižurina*, *nožurina*, *ptičurina*, *žličurina*. Od ostalih se osnova tvore sufiksom *-urina*, no on nije toliko plodan.

Izvedenice imaju augmentativno značenje, a neki od najnovijih zabilježenih primjera izvedenica jesu: *bolešćurina, glavurina, jamurina, kesurina, kišurina, knjižurina, ljudurina, nožurina, pjesmurina, plahturina, prsturina, ptičurina, svjeturina, travurina, vodurina, zgradurina, zmijurina, ženurina*.

Sufiks *-usina* postaje sve više plodan jer je većina tvorenica iz najnovijeg doba: *bedrusina, glavusina, ormarusina, papirusina, tjelusina, vatrusina*. Babić (1996) smatra kako se mjesto ovoga sufiksa ne može još odrediti jer tek postaje plodan, te će s većom plodnošću zauzeti i mjesto u određenoj kategoriji osnova na semantičkoj i spoznajnoj razini.

Sufiks *-ušina* javlja se u nekoliko izvedenica s augmentativnim značenjem: *blatušina, kartušina, orlušina, papirusina, perušina, vjetrušina*.

Znatnije su neplodniji sufiksi u tvorbi uvećanica sufiksi *-enda, -endra, -erda, -(j)urda* i *-urenda* koji su se realizirali tek u nekoliko primjera izvedenica.

Sufiks *-čuga* pojavljuje se tek u nekoliko primjera, ali u zadnje vrijeme postaje sve plodniji (*filmčuga*).

Glasovne promjene u tvorbi uvećanica

-ina: *komad – komadina, rep – repina, brod – brodina* (bez glasovne promjene)

trbuh – trbušina, junak – junačina (palatalizacija)

šaljivac – šaljivčina (palatalizacija i nepostojano a)

svijet – svjetina, cvijet – cvjetina, crijep – crjepina (alternacija ije/je)

brijeg – brježina (alternacija ije/je i palatalizacija)

-čina: *šamar – šamarčina, lažov – lažovčina* (bez glasovne promjene)

cijev – cjevčina (alternacija ije/je)

-etina: *torba – torbetina, baba – babetina, jama – jametina* (bez glasovne promjene)

ruka – ručetina, ptica – ptičetina (palatalizacija)

-urina: *trava – travurina, kosa – kosurina* (bez glasovne promjene)

ptica – ptičurina, knjiga – knjižurina (palatalizacija)

smijeh – smjehurina (alternacija ije/je)

5. Značenja umanjenica i uvećanica

Suvremena lingvistička disciplina čiji je cilj što temeljitije i sustavnije opisati značenje jezičnih oblika naziva se semantika. Raffaelli u svojoj knjizi *O značenju* (2015: 15) ističe kako je zadaća semantike opis složene i zahtjevne jezične pojavnosti – značenja, a sam jezik funkcionalan je za komunikaciju tek onda kada njegove jedinice imaju svoje značenje. „Značenje je vrlo složena pojava koja se gradi pomoću različitih procesa te koja je neraskidiva od jezika u cjelini, govornika i izvanjezičnoga svijeta.“ (Raffaelli 2015: 21) Osim analize značenja riječi, semantika se bavi analizom fraza, rečenica pa i na koncu cijeloga teksta. Semantička analiza pomaže pri razumijevanju kako jezik prenosi značenje te kako ljudi razumiju i tumače određene jezične izraze.

Semantika i tvorba riječi usko su povezane, ne idu jedno bez drugoga, jer promatrajući tvorbu riječi ujedno se promatra i značenjski proces kako bi se dobio cjeloviti uvid u razumijevanje nastanka leksičkoga blaga (Raffaelli 2015: 271). Raffaelli također ističe da bi se radi cjelovitijeg dojma kako se izgrađuje leksik nekoga jezika, tvorbu i semantiku trebalo sagledati u sprezi jer značenjski i tvorbeni procesi zajedno sudjeluju u izgradnji leksika. Tako i Babić (2002) navodi da je proces u kojem od tvorbene riječi nastaje netvorbena riječ takav jer se između osnovne riječi i tvorenice izgubila značenjska veza.

U svojem istraživanju Novak i Štebih Golub (2016) istaknuli su kako se u kroatističkoj literaturi umanjenicama bavilo uvijek i isključivo samo sa stajališta njihove strukture, dok se istraživanje značenja tih jezičnih oblika zanemarivalo. Tu tezu potvrđuju i stavovi koje dijele Babić u svojoj *Tvorbi riječi u hrvatskome književnome jeziku* (2002) i Barić i sur. u svojoj *Hrvatskoj gramatici* (1995) baveći se umanjenicama samo sa stajališta njihove strukture, smatrajući da se značenjima umanjenica treba baviti semantika i stilistika. No umanjenice i uvećanice takvi su jezični oblici gdje su značenje i kontekst jednako važni i značajni kao i njihova struktura.

U semantici postoje dvije različite vrste značenja, denotativno značenje; osnovno značenje riječi ili izraza i konotativno značenje; dodatno značenje koje riječ ili izraz mogu imati. Osnovno je značenje umanjenice da je nešto malo/umanjeno, no ovisno o njezinome sufiksu ili samome kontekstu, umanjenica može razviti i dodatna značenja, od hipokorističnosti do pejorativnosti. Novak i Štebih Golub (2016) navode kako se sva značenja umanjenica kreiraju na temelju značenja njihove motivirajuće riječi koja nadalje prenosi u novonastalu umanjenicu cjelokupan semantički sadržaj, ali joj se uz to još i dodaje prilog ‘malo’. Isti je slučaj i kod uvećanica, za koje Babić

(1996: 12) ističe kako prvotno označavaju „ono što je veliko u odnosu prema prosječnom većinom i ružno, neskladno, nespretno“. Dakle sukladno tome uvećanice ujedno znače i „što pogrdno, porugljivo, prezrivo“ te obično nose pejorativna i pogrдна značenja.

U suvremenom se jeziku korištenjem umanjenica ne želi naznačiti da je nešto malo, nego uporabom deminutivnog oblika govornik izražava svoju privrženost i pozitivan stav prema nečemu te se nastoji i kod sugovornika stvoriti isto takvo mišljenje. Korištenje umanjenica u takozvanoj sekundarnoj ulozi, kada se ne želi naglasiti veličina nečega nego govornikov subjektivan stav prema nekome ili nečemu nije uopće rijetkost. Takav se oblik javlja u govoru još u ranoj dječjoj dobi gdje je skoro svaka riječ ili izraz umanjenica. Neovisno o tome jesu li tu riječ čuli od svojih roditelja ili ju sami oblikovali, evidentno je da je dječji govor prepun tih jezičnih oblika. U svojem istraživanju Kuvač i Palmović (2001) ističu kako umanjenice u dječjem govoru ne označavaju da je nešto umanjeno, oni će bez obzira na to je posrijedi umanjenica ili ne naznačiti prilozima *mali* ili *velik* ako žele naglasiti veličinu. Dakle i kod djece se konotativno značenje odmilnosti javlja prije nego što su djeca uopće svjesna koja je izvorna uloga umanjenica u govoru. Autori također navode kako se dječji deminutivi po svojem značenju doista razlikuju od deminutiva odraslih. Njihove umanjenice nemaju pejorativno značenje kakvo inače mogu imati u hrvatskom jeziku ili nekim drugim jezicima.

Osim prvotnog značenja, prenesenog s motivirajuće riječi, većina umanjenica stvara još nekoliko dodatnih značenja na semantičkome planu uglavnom metaforom i metonimijom koju motivirajuća riječ temeljno ne sadrži. No takva značenja nisu uvijek fiksna. „Iako je opće konotativno značenje umanjenica bliskost, prisnost, dragost, ugodnost, prijaznost i simpatija, deminutivi mogu imati i negativno značenje (*romančić* nije ‘mali roman’, već roman male literarne vrijednosti.)“ (Peša 2002). Novak i Štebih Golub (2016) u svojem članku ističu kako umanjenice nekada mogu nositi i negativna značenja, u primjerima kada se označuje kakva osoba pejorativnom umanjenicom ukazuje se na nizak društveni ugled, opisuje se osoba male društvene vrijednosti ili pak ako se radi o nekome zanimanju može označavati nekompetentnost ili nekvalitetu u obavljanju svoje profesije.

Isto kao što ni značenja umanjenica nisu uvijek hipokoristična, tako ni uvećanice ne moraju u svakome kontekstu nositi pejorativna značenja. Uvećanice mogu nositi pozitivna značenja, a to je uglavnom slučaj kada imenica od koje se tvore u svojoj osnovi uglavnom već nosi pozitivno značenje. U posljednje vrijeme sve je veći broj primjera uvećanica s pozitivnim značenjem i

promatrajući razvoj jezika može se naslutiti da će se takva značenja uvećanica u sve većoj mjeri pojavljivati u govoru i pismu.

6. Analiza značenja umanjenica i uvećanica

Da bismo potkrijepili i provjerili teoriju tvorbe uvećanica i umanjenica iz prethodnih poglavlja ovoga rada, u ovome ćemo poglavlju analizirati 22 primjera umanjenica u hrvatskome standardnom jeziku koja nose pejorativna značenja i 23 primjera uvećanica u hrvatskome standardnom jeziku koja imaju pozitivno značenje. Svi primjeri umanjenica i uvećanica tvoreni su jednim i najčešćim tvorbenim načinom, sufiksalmom tvorbom. Primjere smo podijelili u grupe prema njihovim sufiksima, dali smo primjer svoje rečenice i objašnjenje konteksta koji daje pozitivno/negativno ozračje te pronašli primjere s novinskih portala za određene primjere umanjenica i uvećanica kako bismo prikazali ta pomaknuta značenja.

Umanjenice s pejorativnim značenjem jesu: *direktorčić*, *glupačica*, *doktorčić*, *manekenkica*, *damica*, *štreberčić*, *golupčić*, *sinčić*, *stomačić*, *činovničić*, *divljačić*, *lupežić*, *romančić*, *seljačić*, *majstorčić*, *frajerčić*, *mangupčić*, *prištić*, *patuljčić*, *novinarčić*, *vražićak* i *majmunčić*.

Podjela umanjenica prema sufiksima:

Sufiks	Primjeri
-čić	<i>direktorčić</i> , <i>doktorčić</i> , <i>štreberčić</i> , <i>golupčić</i> , <i>sinčić</i> , <i>romančić</i> , <i>majstorčić</i> , <i>frajerčić</i> , <i>mangupčić</i> , <i>majmunčić</i> , <i>novinarčić</i>
-ić	<i>činovničić</i> , <i>divljačić</i> , <i>seljačić</i> , <i>patuljčić</i> , <i>lupežić</i> , <i>prištić</i> , <i>stomačić</i>
-ićak	<i>Vražićak</i>
-ica	<i>glupačica</i> , <i>manekenkica</i> , <i>damica</i>

U korpusu prikupljenom za ovaj diplomski rad sufiks je *-čić* za imenice muškoga roda najplodniji, zatim ga slijede sufiksi *-ić* i *-ićak*, dok su za imenice ženskoga roda jedine primjere pronađeni primjeri sa sufiksom *-ica*.

Primjeri rečenica:

direktorčić: *Nakon svih ovih godina i niza loših odluka, naš je direktorčić potpuno izgubio povjerenje svih svojih zaposlenika.*

Umanjenica se koristi u kontekstu kako bi sugerirala da osoba koja nosi titulu *direktora*, odnosno *direktorčića* nema puno autoriteta, iskustva ili sposobnosti za obavljanje svojih dužnosti.

U članku Jutarnjeg lista na pitanje je li nakon odluke o ostavci vodstva Informativnog programa HTV-a i posla novinarstva razmišljao o nekim drugim ponudama, Mislav Bago izjavio je: „Vrlo vjerojatno bih ‘puknuo’ da radim u nekom uredu i u 17 sati gasim kompjutor i odlazim doma ili da sam neki direktorčić.“ Korištenje umanjenice u ovome kontekstu implicira ispitanikov negativan i derogatoran stav prema spomenutoj tituli/zanimanju.

doktorčić: *Nažalost, taj doktorčić nije mogao pružiti ni osnovnu dijagnozu, pa sam se morao obratiti stručnijem liječniku.*

Umanjenica se koristi negativno kako bi se ismijala ili kritizirala osoba, implicirajući da nije dorasla svojoj struci.

štreberčić: *Umjesto da se zabavlja s prijateljima, on je uvijek bio taj štreberčić koji je slobodno vrijeme provodio u knjižnici.*

U ovome se kontekstu umanjenica koristi negativno kako bi se impliciralo da je osoba koja je ozbiljno posvećena učenju manje zabavna od svojih vršnjaka. Također, taj se izraz može koristiti kako bi se narugalo nekome tko slijepo slijedi pravila i norme, te se boji riskirati u životu i prekršiti određena pravila.

U članku portala 24sata o saborskoj raspravi legalizacije konoplje u Hrvatskoj: „Koautorica Zakona Vesna Nađ smatra da sve dok se u Njemačkoj ne progura ovakav zakon, neće ni u Hrvatsku i da bismo trebali biti predvodnica u legalizaciji konoplje, a ne ‘poslušni štreberčić’ koji čeka da EU donese uredbu.“

golupčić: *Te golupčiće ne možete ostaviti same jer se ponašaju kao da su jedini par na svijetu.*

Umanjenica golupčići koristi se u kontekstima kako bi se ironično i sarkastično izrazila frustracija ili negativan stav prema zaljubljenim parovima.

U članku portala Dalmacija Danas, nakon medijskih nagađanja o bračnim problemima poznatog splitskog para i objavljenje fotografije koja dokazuje upravo suprotno: „Izgledaju kao zaljubljeni golupčići.“

U naslovu članka portala DANAS.hr: „Golupčići Jeff Bezos i zaručnica mu Lauren u Dubrovniku: Ne pušta joj ruku, ne odvaja se od nje ni sekunde“

sinčić: *Taj mamin sinčić nikada nije naučio biti samostalan jer mu mama uvijek sve rješava.*

Umanjenica se koristi negativno u kontekstima kako bi se naglasilo da je osoba koja ima preveliku povezanost za svoju majku nesposobna za svoje godine, nije navikla na ozbiljne napore i odgovornosti. Također, taj se izraz često koristi u sintagmi *mamin sinčić* kako bi se sarkastično narugalo muškarcima koji u svojim romantičnim vezama i dalje više cijene i slušaju svoje majke nego partnere.

U naslovu članka portala Miss7: „6 stvari koje će ti ukazati da je on pravi mamin sinčić“

U članku portala Žena.hr: „Osobito ako osjećaš da tvoj dragi interese svoje mame uvijek stavlja iznad tvojih. Evo koji znakovi jasno upućuju na to da u muškarcu pored tebe zapravo čuči mamin sinčić“

romančić: *Ovaj romančić koji mi je poslao ne vrijedi ni papira na kojem je napisan, potpuno je besmislen i nezanimljiv.*

Umanjenica se koristi negativno jer se implicira da je roman/priča bezvrijedna i samim time ne smatra se pravim književnim djelom.

majstorčić: *Taj majstorčić je napravio toliko grešaka prilikom renoviranja, da sam na kraju morao zvati pravoga majstora da ispravi sve njegove greške.*

Kontekst u kojem se koristi ova umanjenica implicira da je osoba koja je sebe opisala kao vješt majstor zapravo nekompetentna i nekvalificirana za posao.

frajerčić: *Luka je onaj tip frajerčića koji misli da je neki veliki igrač, ali je zapravo samo arogantan i nepristojan prema drugima.*

Kontekst implicira osobu koja se ponaša prepotentno, a za sebe misli da je simpatična i privlačna.

mangupčić: *Josip je postao takav mangupčić, stalno pravi probleme u školi i ne sluša nikoga nadređenog, treba ozbiljno poraditi na njegovom ponašanju.*

Umanjenica se koristi negativno u kontekstima kako bi se opisala osoba koja se ponaša nevaljalo, neposlušno i delinkventno.

majmunčić: *Ovaj Luka je pravi majmunčić, ne može se koncentrirati na ništa ozbiljno, samo smišlja glupe fore i smeta drugima.*

Umanjenica se koristi negativno kako bi se opisala osoba koja se ponaša neozbiljno i neodgovorno ili čak dosađuje drugima oko sebe.

novinarčić: *Taj novinarčić ne može ništa ozbiljno istražiti, uvijek piše senzacionalističke članke bez provjere činjenica.*

Umanjenica se koristi kako bi se umanjila ozbiljnost ili kredibilitet nekog novinara. Osoba nije iskusna i ozbiljna u svojem poslu, a njegovi radovi nisu pouzdani i istraživački.

Na internetskom portalu Zadar News u kolumni Marka Vučetića: „Zadarski novinar Hrvoje Bajlo pustio je snimku s ročišta na kojoj se čuje kako ga sutkinja naziva ‘novinarčićem’, a njegov portal ‘blogićem’“

činovničić: *Ovaj činovničić ne može riješiti ni najjednostavniji zahtjev, stvarno su nekad nesposobni.*

Umanjenicom se implicira da je osoba koja obavlja birokratski posao ili nosi neku od viših pozicija u vođenju države nekompetentna ili beskorisna.

U novinskome članku portala Priznajem.hr reakcije ljudi na predsjednika Milanovića u Bosni i Hercegovini: „Vesna Rajnović, profesorica filozofije i etike, i suradnica više medija u BiH, je napisala: Zoki igra u ruskom timu, a Plenky je briselski činovničić pa se onda kao malo karaju oko BiH i zabavljaju puk, navel je Rajnović.“

divljačić: *Ovaj divljačić je opet napravio nered u dvorištu, nikada se ne ponaša odgovorno.*

Umanjenica se koristi negativno kako bi se opisala osoba koja se ponaša neodgovorno ili neprikladno.

seljačić: *Ovaj seljačić ne razumije ništa o umjetnosti, njegovi komentari su primitivni i neukusni.*

Umanjenica se koristi negativno u kontekstima kako bi implicira da je osoba neobrazovana i nekvalificirana za razgovore o određenim područjima.

U naslovu portala za Jutarnji.hr: „Dudekov zadnji intervju: U Zagreb sam došao kao seljačić, a glumi me naučio postolar“

patuljčić: *Taj patuljčić je svima lagao da je visok dva metra a zapravo je niži od većine cura u našem razredu.*

Umanjenica se koristi negativno kako bi se narugalo osobi koja je niža od prosječne visine. Također se može koristiti kao derogatoran izraz prema svim osobama.

U članku portala DANAS.hr predsjednik Vlade Andrej Plenković komentirao je predsjednika SDP-a Peđu Grbina: „Ovi politički patuljčići, poput Grbina, možda ima dva metra, ali je politički patuljčić to i vrijeda vrlo bezobrazno, taj govori o dijalogu s nekim koji je *a priori* protiv“

lupežić: *Ovaj naš sin je pravi lupežić, stalno krade sitne stvari iz moje sobe, ne možeš mu vjerovati nimalo.*

Umanjenica se koristi kako bi se opisalo osobu koja se bavi nepoštenim radnjama i krađama.

prištić: *Na dan mature mi se pojavio ogroman prištić na nosu, izgledam kao klaun.*

Umanjenica se koristi negativno u kontekstima kako bi se opisala neugodna i neželjena pojava na licu koja može narušiti izgled i samopouzdanje osobe.

U naslovu članka portala 24sata.hr: „Kako pravilno i sigurno istisnuti prištić, bez da si ozlijedite kožu“

U naslovu članka Srednja.hr: „Uvijek u najgorem trenutku: kako se brzinski riješiti prištića?“

U naslovu novinskog članka za Večernji.hr: „Čim vam izađe prištić morate ga istisnuti? Dermatologinja otkrila zašto to nije dobro“

U naslovu portala Journal.hr: „Kako pravilno odraditi istiskivanje prištića prema savjetima stručnjaka“

U naslovu portala Žena.hr: „Vizažistica pokazala super trik kako u tri poteza sakriti prištić-godinama smo pogrešno radili“

stomačić: *Marija se stalno žali na svoj stomačić, ali nikada ne vježba niti pazi na ishranu.*

Umanjenica se često koristi s podrugljivim tonom, implicirajući na višak kilograma.

U naslovu portala Glam.hr: „Kad vašem partneru zasmeta vaš stomačić znajte da vas vara!“

vražićak: *Kako je samo prepreden taj vražićak, uvijek ima neke skrivene motive u svojim radnjama.*

U kontekstu se implicira osobu koja je lukava i obično ima namjere koje nisu iskrene i dobronamjerne, ne mareći za druge kako bi ostvarila svoj cilj.

glupačica: *Kako se samo ta glupačica mislila izvući iz toga bez ikakvih posljedica, nije ni svjesna što ju je snašlo.*

Umanjenica se koristi kako bi se naglasilo da je osoba koja je za sebe mislila da je inteligentna zapravo upravo suprotno. Vrlo čest derogatoran izraz za ženski rod.

U članku portala Večernji list njemačka glumica priznala je: „Mislila sam da je dovoljno govoriti tri jezika i biti lijep. Do 2006. i veze s Joshuom bila sam baš glupačica!“

U članku za portala 24sata nakon očeve prevare Kelly Osbourne izjavila je: „Nikakva glupačica neće uništiti moju obitelj i potvrdila kako njezini roditelji ponovno žive zajedno.“

manekenkica: *Ta se manekenkica čini kao da je više zainteresirana za slavu nego za stvarnu umjetnost modne industrije.*

Umanjenica se koristi negativno kako bi se opisala osoba koja se ponaša površno ili egoistično često opravdavajući svoje ponašanje izgledom ili statusom. Također vrlo je čest stereotipan stav prema ženama koje se bave manekenstvom da su ujedno i neinteligentne.

U naslovu članka za portal Indeks.hr: „Mirna Berend o tučnjavi missica: Puno manekenkica, premalo sponzora“

U novinskome članku za portal Indeks.hr o bivšoj srpskoj manekenki i djevojci Ivana Todorica: „Milica smatra da je od drugih djevojaka pametnija, zgodnija, poštenija i bolja prijateljica te da se time izdvaja od ostalih manekenkica, a napomenula je i kako je više bohemska, a ne ukočeni tip te da obožava hipi atmosferu Španjolske Ibize“

U novinskome članku portala Dnevnik.hr bivša manekenka Antea Kodžoman izjavila je: „Kad sam tražila posao, išla sam na razgovore, na natječaje, dvije godine nisam mogla naći posao pretpostavljam iz tog razloga što su mislili ‘neka manekenkica, šta će ona meni tu raditi’ bez obzira na moju diplomu“

damica: *Ona je prava damica koja očekuje od svih da joj se klanjanju i da joj se sve servira na pladnju.*

Umanjenicom se implicira na osobu koja može biti nerealna u svojim očekivanjima, te samim time zahtjevna i nepristojna prema drugima.

Iz prethodnih primjera umanjenica, objašnjenja konteksta u kojem se javljaju i njihova čestog pojavljivanja na internetskim portalima može se zaključiti da umanjenice nastale od titula određenih zanimanja i djelatnosti često nose derogatorna značenja i vrlo su plodna u jeziku. Također se može zaključiti da je primjer umanjenice *prištić* desemantiziran te se češće koristi u tom, nego u svom osnovnom obliku.

Uvećanice s pozitivnim značenjem koje čine korpus za ovaj rad jesu: *pjesmetina, filmčuga, repčuga, gospođetina, ljudina, mačketina, bombetina, ribetina, kraljina, carina, spotčina, hajdučina, Hrvatina, poštenjačina, dobričina, golčina, muškarčina, stančuga, momčina, junačina, vitežina, veseljačina i bratina.*

Podjela uvećanica prema sufiksima:

Sufiks	Primjeri
-ina	<i>ljudina, kraljina, carina, hajdučina, Hrvatina, poštenjačina, momčina, junačina, veseljačina, vitežina, bratina</i>
-čina	<i>dobričina, muškarčina, spotčina, golčina</i>
-etina	<i>pjesmetina, gospođetina, mačketina, bombetina, ribetina</i>
-čuga	<i>filmčuga, stančuga, repčuga</i>

Što se tiče primjera uvećanica s pozitivnim značenjem, najplodniji su sufiksi *-ina*, *-čina* i *-etina*, a najmanje primjera pronađeno je za uvećanice pozitivnog značenja koje se tvore sufiksom *-čuga*.

Primjeri rečenica:

ljudina: *Marko je oduvijek bio prava ljudina, kad sam prošle zime ostao bez struje odmah je došao s generatorom i pomogao mi. Nikada ne oklijeva pomoći drugima.*

Uvećanica se koristi kako bi se opisala osoba koja je izuzetno velikodušna, nesebična i spremna pomoći drugima u teškim trenucima. Označava osobu na koju se uvijek možeš osloniti.

U novinskome članku portala Večernji list za glazbenika Kiću Slabinca njegovi kolege kažu: „Osim što će ga pamtit i kao osobu iznimnih glazbenih sposobnosti, svi se slažu u jednom: Kićo je bio najveći zafirkant i ljudina na glazbenoj sceni.“

U novinskome članku portala Dubrovački dnevnik.hr za vatrogasca Stjepana Simovića kažu: „Kako nam kaže njegov hrabri tim, tijekom požara u Župi dubrovačkoj, danima je na terenu, vrijedno i predano radi i ne spava. Opisat će ga oni kao ljudinu, kao sjajnog vođu i kolegu.“

U novinskome članku portala Slobodna Dalmacija na večeri posvećenoj sjećanju velikana glazbe don Mihi Demoviću njegov kolega izjavio je: „Hvala ti Bože da sam ga poznao. Zvao sam ga maestro od samih početaka poznanstva. Don Miho Demović bio je ljudina, malen čovjek velikog srca i velikog duha.“

U novinskome članku Dalmatinski portal povodom 30. obljetnice osnutka Splitsko-dalmatinske županije Ivan Tokić obratio se okupljenima i uputio riječi zahvale: „Posebno bih pozdravio našeg

Blaženka kojeg sam namjerno tako oslovio jer je on prvo čovjek i ljudina, a tek onda političar i župan.“

kraljina: *Naš voditelj je teška kraljina, nikada ne gubi strpljenje čak ni u najizazovnijim situacijama i uvijek pronalazi način da motivira svoj tim.*

Uvećanica se koristi u kontekstima kako bi se pohvalilo osobu izvanrednih voditeljskih sposobnosti. Osoba je inspirativna i sposobna te utječe na pozitivno raspoloženje drugih.

U naslovu novinskog članka portala Jutarnji.hr: „Oduševljeni Hrvat: Tyson Fury je kraljina! Dao mi je apartman od 150 kvadrata s pogledom na ocean.“

carina: *Kada je riječ o kuhanju, Marko je prava carina. Njegovi kulinarski talenti su nevjerojatni i svako jelo koje nam pripremi je remek-djelo.*

Kao i u prethodnom primjeru i u ovome kontekstu uvećanicom se opisuje osoba koja je izuzetno vješta i ima izvanredne sposobnosti za određene radnje.

hajdučina: *Za Luku svi kažu da je prava hajdučina kad su u pitanju pustolovine. Uvijek se upušta u hrabre poduhvate i nikada ne strahuje od izazova.*

Uvećanica se koristi u kontekstima kako bi se naglasila nečija avanturistička i hrabra priroda. Implicira na osobu koja se ne boji riskirati i suočiti s nečim nepoznatim.

Hrvatina: *Josipa se baš može nazvati Hrvatinom, čovjek je dokazao svoju odanost domovini više puta, a pogotovo nedavno tijekom humanitarne akcije u kojoj je pomagao unesrećenima nakon potresa.*

Uvećanica implicira na osobu čija je pozitivna osobina odanost domovini točnije na nekoga tko je ponosan na svoje hrvatsko podrijetlo i nesebično to iskazuje pomažući ljudima iz naroda.

U naslovu novinskog članka portala Index.hr: „Jeste li Hrvatina?“

poštenjačina: *U današnjem svijetu prepunom zla i neiskrenosti, Luka se ističe kao prava poštenjačina; uvijek drži do svojih obećanja i stavlja dobrobit drugih ispred sebe.*

Uvećanicom se implicira kako je osoba ispravna u svim svojim postupcima i ističe se u usporedbi sa svojom okolinom.

U naslovu članka portala Slobodna Dalmacija: „Saljani vjeruju svom zemljaku: krivog razapinju, Frka je poštenjačina na kvadrat, i cijela mu obitelj! Ne skuplja on stvari nego knjige“

U naslovu novinskog članka Dalmatinski portal: „Grmoja o Bulju: Braco nije samo borac i poštenjačina, Braco je buldožder od gradonačelnika“

U naslovu novinskog članka za Jutarnji list: „POŠTENJAČINA IZ ČAKOVCA Srednjoškolac na ulici pronašao pozamašnu svotu novčanica i ni trenutka nije dvojio što s njima treba učiniti“

momčina: *Josip je baš prava momčina, hrabar, obazriv i uvijek ljubazan prema svima.*

Uvećanica implicira osobu koja se ističe svojom muževnošću i pozitivnim kvalitetama.

U naslovu članka portala Zagreb info: „KAKVA MOMČINA: Paradžiković stihovima Severinina hita sinu čestitala 15. rođendan, pratitelji se rasplakali“

U naslovu novinskog članka za Večernji list: „Brkićev kip sv. Ivana Krstitelja izgleda baš ‘kao momčina’“

junačina: *Njegova hrabrost i odlučnost su ga učinile pravom junačinom, osvajajući srca ljudi diljem svijeta.*

Uvećanica se koristi u kontekstima kako bi istaknula hrabrost i odlučnost neke osobe, implicirajući čak da je netko u nekoj izazovnoj situaciji bio heroj.

U naslovu članka za portal Dnevnik.hr: „Kakva junačina: Opalio šamarčinu medvjedu kako bi spasio pse i djevojku“

veseljačina: *Ana je prava veseljačina na svakome okupljanju, uvijek je dobro raspoložena, širi pozitivnu energiju i radost svima oko sebe.*

Ova se uvećanica koristi kako bi opisala osobu koja je vesela, živopisna, puna entuzijazma i često središnja figura na zabavama i događajima.

vitežina: *Marko je pravi vitežina, uvijek brani i bodri slabije i nemoćnije od sebe.*

Ova se uvećanica koristi u kontekstima kako bi se opisalo osobu koja je hrabra, časna i odana. Njegove osobine poistovjećuju se sa srednjovjekovnim vitezovima čiji je cilj bio zaštititi slabije od sebe.

bratina: *Moj najbolji prijatelj je prava bratina, znamo se još iz vrtića i sve što sam u životu prošao on je uvijek bio uz mene!*

Uvećanica se koristi kako bi opisala osobu koja nužno nije u krvnome srodstvu, ali njegova podrška kroz život stvara takvu bratsku vezu da se osobu gleda kao dio obitelji.

dobričina: *U tom društvu Antonio je baš teška dobričina, nikada nikome nije učinio nešto ružno, sve gleda na jednak način i ne omalovažava ničije mišljenje.*

Uvećanicom se opisuje osoba koja je izuzetno dobra, nesebična i suosjeća s drugima; širi ljubaznost bez ikakvih skrivenih motiva ili očekivanja.

U novinskome članku za portal Index.hr novinarka i urednica Maja Sever oglasila se u javnosti povodom smrti kolege televizijskog voditelja i novinara Mislava Bage: „Ono što mnogi od vas koji ste ga gledali na televizijama ne znate jest da je Mislav bio dobričina kojem nikad nije bilo teško pomoći. I ne samo privatno.“

U naslovu novinskog članka portala Večernji list: „Zlikovac Ralph iz videoigre želi postati dobričina i heroj“

muškarčina: *Pogledaj onog lika od dva metra; snažan, crn i još trenira košarku; e to je muškarčina.*

Kao i u primjeru *momčina*, i u ovome se kontekstu uvećanicom implicira na osobu izrazitih muževnih karakteristika, kao što su snaga, hrabrost i atletičnost.

U naslovu novinskog članka portala Nova TV: „Na granici: Spreman je suočiti se s problemom kao muškarčina!“

spotčina: *Jučer je Adele izbacila novu pjesmu, tekst pjesme je predivan a tek kakvu spotčinu je snimila, svaka joj čast!*

Uvećanica se koristi kako bi se pohvalilo glazbeni videosadržaj koji je izvođač objavio na internetu.

U naslovu članka za portal Dnevnik.hr: „Spotčina godine: Drake podijelio skoro milijun dolara u novom spotu, pripremite maramice“

golčina: *Apsolutna golčina! Nevjerojatan udarac savršeno je smješten u suprotni kut gola, ostavljajući golmana bez ikakve šanse.*

Uvećanica se koristi u sportskim kontekstima, uglavnom nogometnim i rukometnim i označava gol koji je igrač postigao na impresivan i iznenađujući način.

U naslovu članka za portal Sport Klub: „VIDEO: Nevjerojatna golčina s tridesetak metara“

U članku portala Indeks.hr: „Na utakmici 1. ŽNL Splitsko-dalmatinske između Jadrana i Primorca pala su tri krasna gola, a posljednji od njih je golčina kakva se rijetko viđa i na znatno višim razinama nogometa.“

U naslovu članka za portal Germanijak.hr: „VIDEO Golčina u sudačkoj nadoknadi koja je protivnike poslala u niži rang, a njih spasila od ispadanja!“

U naslovu članka za portal Jutarnji list: „VIDEO: Golčina sezone iz hrvatske pete lige. Majstor je s centra vidio što radi vratar, a ostalo je povijest“

U naslovu članka za portal Jutarnji list: „VIDEO: Strašna golčina Luke Modrića! Vratar pogledom ispratio novu majstoriju hrvatskog maestra“

pjesmetina: *Ova nova pjesma koju je bend sinoć izveo na koncert je prava pjesmetina! Ljudi su bili oduševljeni.*

Uvećanica se koristi kako bi se opisala neka iznimno dobra pjesma, koja slušatelja dovodi do neke vrste katarze.

gospođetina: *Kod nas u salon je uvijek petkom dolazila jedna starija žena; njezina gracioznost, elegancija i ljubaznost prema svima uvijek nas je oduševljavala, znale smo često za nju reći kakva gospođetina!*

Uvećanica se koristi kako bi se opisalo osobu s izrazitim stupnjem pristojnosti, kulture i dobrog ukusa. Implicira da se osoba ističe svojim manirima i ponašanjem te ju zbog toga ljudi poštuju i cijene.

U naslovu članka za portal Jutarnji list: „Ne prestaju reakcije na predstavnicu Srbije: 'Gospođetina prije svega. Došla, objasnila i svi pričaju o njoj“

U novinskom članku portala Net.hr Dara Bubamara o svojem odnosu s bivšom kolegicom Jelenom Karleušom: „Jer sam ja-gospođetina i neću pričati ni ružne stvari ni lijepe. Nek se to sad završi kako se završi, njen izbor i njena stvar. Sujeta je čudo“

mačketina: *Unatoč svojim godinama, Tarina mama je prava mačketina; žena ide u teretanu barem tri puta tjedno, odijeva se bolje od nekih naših vršnjaka, uvijek joj je sređena kosa i uredni nokti, a još uza sve to uspješna je u svojoj karijeri.*

Uvećanica se koristi u kontekstima kako bi istaknula ženstvene osobine kod nekoga, uvećanicom se pohvaljuje nečiji izgled i stav koji osoba posjeduje.

bombetina: *Jučer je u gradu pored mene prošla takva bombetina, da smo se i ja i frendica okrenule i u čudu gledale u djevojku dok je naručivala piće.*

Uvećanicom se želi naglasiti i pohvaliti nečiji fizički izgled, ovaj se izraz često koristi za opisivanje ženske tjelesne figure i stasa. Također uvećanica *bombetina* vrlo je česta pojava u sportskim kontekstima aludirajući na postizanje odličnog pogotka.

U naslovu članka za portal Germanijak.hr: „Spektakularna bombetina s 30 metara u debiju: Dobar dan Amsterdame, stigao je Jakov Medić!“

U naslovu članka za portal Sportalo: „Bombetina Nikole Vasića za slavlje Croatije na Hrvatskinji, Kaptol demolirao Slavenu“

U naslovu članka za portal Net.hr: „Bombetina koja probija golmana: Maraš je pokazao drugima kako se to radi“

ribetina: *Kad nam je Luka pokazao sliku svoje nove cure sve smo se složile da je veća ribetina i od njega i svih njegovih bivših djevojaka.*

Kao i u prethodnom primjeru uvećanicom se želi naglasiti nečija fizička privlačnost i nadprosječan izgled ženske figure.

filmčuga: *Neki dan smo u kinu gledali novi film redatelja Guy Ritchie-ja; inače obožavam sve njegove filmove ali ovo je baš filmčuga za sebe. Sjajna priča, fantastična gluma i izvrsna režija čine ga jednim od najboljih filmova koji sam ikada gledala.*

Uvećanicom se želi naglasiti film koji je iznenađujuće dobar. Koristi se u svakodnevnome govoru kako bi se pohvalilo neko filmsko ostvarenje koje je nadmašilo sva očekivanja kod gledatelja.

stančuga: *S obzirom da se za mjesec dana selim u Osijek tražila sam na internetu stanove za iznajmljivanje; nećeš mi vjerovati kad ti pokažem trosobnu stančugu u centru grada! Moderna gradnja, nevjerojatan pogled na centar, dva kupatila i ogroman dnevni boravak!*

Uvećanicom se ne želi naglasiti samo veličina i prostranost stana, nego i njegova izvrsnost i broj sadržaja koji nudi, a kojim se izdvaja od standarda.

U naslovu članka portala Dnevno.hr: „Cijena najamnine stana Sandre Benčić intrigira: Sitne pare za stančugu u centru“

repčuga: *Sinoć smo bili na privatnom koncertu hip-hop glazbe, izvođač nas je sve oduševio nastupom na pozornici, pjesma koju je zadnju izveo je bila takva repčuga da nitko nije uspio pohvatati ritam i rime jer su bile nevjerojatno brze i oštre.*

Uvećanica se koristi u kontekstu kako bi se pohvalila pjesma ili izvedba hip-hop žanra nevjerojatnih reperskih vještina.

U naslovu članka portala Mixeta.net: „Nakon intervjua s Woom i odrađenog koncerta možemo biti zadovoljni količinom kvalitetne repčuge“

U naslovu članku portala Studentski.hr: „Masna repčuga“ na prvom ovogodišnjem Good Vibrationsu“

U naslovu članka portala Zagreb info: „Ne propustite dobru zabavu! ‘Tvrda repčuga’ u Vintageu“

Iz navedenih primjera uvećanica, konteksta u kojem se mogu često pronaći i primjera upotrebe na internetskim portalima, može se zaključiti da su primjeri *ljudina*, *poštenjačina* i *dobričina* vrlo česti kada se opisuje neka slavna ličnost, političar ili glazbenik. Također može se vidjeti da je primjer uvećanice *bombetina* znatnije plodniji u kontekstu sportskog svijeta nego što je u uporabi za opisivanje ženske figure i izgleda.

7. Zaključak

U ovome smo se radu posvetili analizi umanjenica i uvećanica, prvotno sa stajališta njihove strukture, ali sekundarno i u ovome radu važnije, sa stajališta njihova značenja, te duboko zaronili u složen svijet jezičnih oblika. Neupitno je kako se umanjenice i uvećanice protežu kroz naš jezik od početaka govora u dječjoj dobi pa sve do odrasle dobi. Zadatak ovoga rada bio je obogatiti naše razumijevanje jezičnih struktura umanjenica i uvećanica u hrvatskome jeziku, ali nas također naučiti važnoj lekciji o bogatstvu semantičkih nijansi koje nose umanjenice i uvećanice. Njihova su značenja proizvod jezične evolucije, kulturnih utjecaja te naposljetku individualnih interpretacija. Složenost značenja podsjeća nas na duboku povezanost između jezika, društva i kulture, i istovremeno naglašava potrebu za pažljivim i obazrivim pristupom jezičnim analizama. Proučavajući brojne primjere različitih konteksta, otkrili smo da ti jezični oblici nisu jednostavni mehanizmi za označavanje veličine ili intenziteta, već su slojeviti izrazi koji odražavaju duboka značenja i društvene konotacije. Jedno od važnijih otkrića ovoga rada jest razumijevanje da umanjenice ne moraju uvijek nositi samo hipokoristička značenja. Iako se često koriste za označavanje nečega što je manje ili blaže, umanjenice mogu također imati pejorativna značenja. One mogu izražavati prezir, podcjenjivanje ili čak omalovažavanje subjekta, čime se ukazuje na snalažljivost jezika da prenese suptilne nijanse društvenih stavova. S druge strane, uvećanice nisu nužno derogatorne prirode. Iako se često koriste za povećavanje intenziteta ili naglašavanje veličine, uvećanice mogu biti i izrazi divljenja, poštovanja i oduševljenja. One mogu označavati nešto veliko, važno ili izuzetno, što pokazuje da je njihova upotreba daleko složenija nego što se može na prvi pogled uočiti. Umanjenice i uvećanice su, na kraju krajeva, više od jezičnih oblika; one su ključ za razumijevanje temelja ljudskog izraza, a proučavajući te izraze uviđamo važnost konteksta u jeziku.

8. Popis literature

1. Babić, S. 1996. Sufiksalna tvorba uvećanica u hrvatskome književnome jeziku. *Suvremena lingvistika*, 41–42 (1–2), 11–20. Dostupno na linku: <https://hrcak.srce.hr/23938>
2. Babić, S. 2002. *Tvorba riječi u hrvatskome književnome jeziku*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Globus.
3. Barić, E.; Lončarić, M.; Malić, D.; Pavešić, S.; Peti, M.; Zečević, V.; Znika, M. 1995. *Hrvatska gramatika*. Zagreb: Školska knjiga.
4. Kuna, Z. 2022. Tvorba imenica u ranom jezičnom razvoju na temelju podataka za jedno dijete iz Hrvatskog korpusa dječjeg jezika. *Suvremena lingvistika*, 48 (93), 85–104. Dostupno na linku: <https://doi.org/10.22210/suvlin.2022.093.04>
5. Kuvač, J. i Palmović, M. 2001. Računalna obrada dječjeg jezika na primjeru usvajanja umanjenica. *Suvremena lingvistika*, 51–52 (1–2), 101–111. Dostupno na linku: <https://hrcak.srce.hr/16358>
6. Maresić, J. 2015. O tvorbi umanjenica u kajkavskom narječju. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 41 (1), 77–96. Dostupno na linku: <https://hrcak.srce.hr/141873>
7. Mikić Čolić, A. 2021. *Neologizmi u hrvatskome jeziku*. Osijek: Filozofski fakultet.
8. Novak, K. i Štebih Golub, B. 2016. Značenja umanjenica u kajkavskome hrvatskome književnom jeziku. *Fluminensia*, 28 (1), 57–68. Dostupno na linku: <https://hrcak.srce.hr/161119>
9. Peša, I. 2002. Morfopragmatika na primjeru talijanskog i hrvatskog jezika. *Suvremena lingvistika*, 53–54, 101–115.
10. Raffaelli, I. 2015. *O značenju. Uvod u semantiku*. Matica Hrvatska. Zagreb.
11. Županić, K. i Bulić, N. 2020. Umanjenice u Plautovim komedijama. *Tabula*, (17), 345–379. Dostupno na linku: <https://doi.org/10.32728/tab.17.2020.14>

Reference s internetskih stranica

„6 stvari koje će ti ukazati da je on pravi mamin sinčić“ Portal Miss7, 24. 08. 2017. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://miss7.24sata.hr/lifestyle/6-stvari-koje-ce-ti-ukazati-da-je-on-pravi-mamin-sincic-17064>

„Bio je zafrkant i ljudina, donio rock glazbu na ove prostore, a jednu pjesmu posvetio je udanoj ženi“ Portal Večernji list, 28. 03. 2023. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.vecernji.hr/showbiz/bio-je-zafkant-i-ljudina-donio-rock-glazbu-na-ove-prostore-a-jednu-pjesmu-posvetio-je-udanoj-zeni-1667735>

„Bombetina koja probija golmana: Maras je pokazao drugima kako se to radi“ Portal Net.hr, 26. 04. 2023. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://net.hr/video/bombetina-koja-probija-golmana-maras-je-pokazao-drugima-kako-se-to-radi-534e4158-e44b-11ed-9269-2ee0a40210e3>

„Bombetina Nikole Vasića za slavlje Croatije na Hrvatskinji, Kaptol demolirao Slavena“ Portal Sportalo, 31. 10. 2021. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://sportalo.hr/bombetina-nikole-vasica-za-slavlje-croatije-na-hrvatskinji-kaptol-demolirao-slavena/>

„Brkićev kip sv. Ivana Krstitelja izgleda baš 'kao momčina“ Portal Večernji list, 22. 07. 2010. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.vecernji.hr/vijesti/brkicev-kip-sv-ivana-krstitelja-izgleda-bas-kao-momcina-170649>

„Cijena najamnine stana Sandre Benčić intrigira: Sitne pare za stančugu u centru“ Portal Dnevno.hr, 18. 09. 2023. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.dnevno.hr/gospodarstvo-i-turizam/cijena-najamnine-stana-sandre-bencic-intrigira-sitne-pare-za-stancugu-u-centru-2222787/>

„Čim vam izade prištić morate ga istisnuti? Dermatologinja otkrila zašto to nije dobro“ Portal Večernji list, 03. 08. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.vecernji.hr/lifestyle/cim-vam-izade-pristic-morate-ga-istisnuti-dermatologinja-otkrila-zasto-to-nije-dobro-raditi-1606856>

„Dara Bubamara progovorila o krahu prijateljstva s Karleušom: Bile su jako bliske, a sad jedna drugu blate“ Portal Net.hr, 15. 11. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://net.hr/hot/zvijezde/dara-bubamara-o-krahu-prijateljstva-s-karleusom-za-nju-sam-gospodetina-f34fc098-63f2-11ed-982e-3a0bd1fd68eb>

„Diane Kruger: Do veze s Joshuom bila sam glupačica!“ Portal Večernji list, 25. 02. 2011. Pristup ostvaren 30.09. 2023. <https://www.vecernji.hr/showbiz/diane-kruger-do-veze-s-joshuom-bila-sam-glupacica-257501>

„Dudekov zadnji intervju: U Zagreb sam došao kao seljačić, a glumi me naučio postolar“ Portal Jutarnji.hr, 19. 11. 2019. Pristup ostvaren 30.09. 2023. <https://www.jutarnji.hr/scena/domace-zvijezde/dudekov-zadnji-intervju-u-zagreb-sam-dosao-kao-seljacic-a-glumi-me-naucio-postolar-9618724>

„*GLUPI*“ *NOGOMETAŠI I MANEKENKE* "Dvije godine nisam mogla naći posao" Portal Dnevnik.hr, 11. 01. 2017. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://showbuzz.dnevnik.hr/inmagazin/sportasi-i-manekenke-ne-mogu-izbjeci-predrasude---463165.html>

„*Golčina iz 1. ŽNL Splitsko-dalmatinske. Pogledajte majstoriju s centra terena*“ Portal Index.hr, 07. 05. 2023. Pristup ostvaren 03. 10. 2023. <https://www.index.hr/sport/clanak/golcina-iz-1-znl-splitskodalmatinske-pogledajte-majstoriju-s-centra-terena/2461288.aspx>

„*Golupčići Jeff Bezos i zaručnica mu Lauren u Dubrovniku: Ne pušta joj ruku, ne odvaja se od nje ni sekunde*“ Portal DANAS.hr, 17. 08. 2023. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://danas.hr/hrvatska/golupcici-jeff-bezos-i-zarucnica-mu-lauren-u-dubrovniku-ne-pusta-joj-ruku-ne-odvaja-se-od-nje-ni-sekunde-214c7a50-3cdc-11ee-9362-0ee8f36581c7>

„*GOLUPČIĆI UŽIVAJU* Nakon glasina o problemima u vezi oglasila se Silvia...“ Portal Dalmacija danas, 11. 08. 2023. Pristup ostvaren 30.09. 2023. <https://www.dalmacijadanas.hr/golupcici-uzivaju-nakon-glasina-o-problemima-u-vezi-oglasila-se-silvia/>

„*Grmoja o Bulju: Braco nije samo borac i poštenjačina, Braco je buldožder od gradonačelnika*“ Dalmatinski portal, 23. 03. 2022. Pristup ostvaren 30.09. 2023. <https://dalmatinskiportal.hr/vijesti/grmoja-o-bulju--braco-nije-samo-borac-i-postenjacina--braco-je-buldozder-od-gradonacelnika/128303>

„*Jeste li Hrvatina?*“ Portal Index.hr, 20. 03. 2016. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.index.hr/vijesti/clanak/jeste-li-hrvatina/882238.aspx>

„*Kad vašem partneru zasmeta vaš stomačić znajte da vas vara!*“ Portal Glam.hr, Pristup ostvaren 03.10. 2023. <https://www.glam.hr/kad-vasem-partneru-zasmeta-vas-stomacic-znajte-da-vas-vara/>

„*Kako pravilno i sigurno istisnuti prištić, bez da si ozlijedite kožu*“ Portal 24sata.hr, 17. 11. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.24sata.hr/lifestyle/kako-pravilno-i-sigurno-istisnuti-pristic-bez-da-si-ozlijedite-kozu-873828>

„*Kako pravilno odraditi istiskivanje prištića prema savjetima stručnjaka*“ Portal Journal.hr, 29. 11. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.journal.hr/ljepota/zdravlje/istiskivanje-pristica-kod-kuce-prema-savjetima-strucnjaka/>

„Kakva junačina: Opalio šamarčinu medvjedu kako bi spasio pse i djevojku“ Portal Dnevnik.hr, 28. 09. 2023. Pristup ostvaren 03. 10. 2023. <https://folder.dnevnik.hr/viralni-video/kakva-junacina-opalio-samarcinu-medvjedu-kako-bi-spasio-pse-i-djevojku---744130.html>

„KAKVA MOMČINA: Paradžiković stihovima Severinina hita sinu čestitala 15. rođendan, pratitelji se rasplakali“ Portal Zagreb info, 11. 07.. 2021. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.zagreb.info/ritam-grad/magazin/kakva-momcina-paradzikovic-stihovima-severinina-hita-sinu-cestitala-15-rodendan-pratitelji-se-rasplakali/346418/>

„LJUDINA! Danima je na terenu, ne spava, a pred njim i njegovim timom svaki požar gubi bitku“ Portal Dubrovačkidnevnik.hr, 27. 07. 2023. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://dubrovackidnevnik.net.hr/lifestyle/ljudina-danima-je-na-terenu-ne-spava-a-pred-njim-i-njegovim-timom-svaki-pozar-gubi-bitku>

„Marko Vučetić o sutkinji Meštović: Kada oštećenik prestane biti novinar i postane novinarčić, onda je on, zahvaljujući osobnoj razini koju je u sudnicu, potpuno nelegitimno, unijela sutkinja, od oštećenika postao optuženik“ Portal Zadar News.hr, 29. 04. 2023. Pristup ostvaren 03. 10. 2023. <https://www.zadarnews.hr/marko-vucetic-o-sutkinji-mestrovic-kada-ostecenik-prestane-biti-novinar-i-postane-novinarcic-onda-je-on-zahvaljujuci-osobnoj-razini-koju-je-u-sudnicu-potpuno-nelegitimno-unijela-sutkinja-od-oste/>

„Masna repčuga“ na prvom ovogodišnjem Good Vibrationsu“ Portal Studentski.hr, 15. 01. 2017. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://studentski.hr/zabava/studentski-zivot/masna-repcuga-na-prvom-ovogodisnjem-good-vibrationsu>

„Mirela Holy tvrdi: Moramo potpuno legalizirati konoplju!“ Portal 24sata, 03. 11. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.24sata.hr/news/mirela-holy-tvr-di-moramo-potpuno-legalizirati-konoplju-871209>

„Mirna Berend o tučnjavi missica: Puno manekenkica, premalo sponzora“ Portal Indeks.hr, 05. 06. 2009. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.index.hr/magazin/clanak/mirna-berend-o-tucnjavi-missica-puno-manekenkica-premalo-sponzora/436795.aspx>

„Na granici: Spreman je suočiti se s problemom kao muškarčina!“ Portal Nova TV, 14. 04. 2023. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://novatv.dnevnik.hr/serije/na-granici/clanak/zanimljivosti/na-granici-spreman-je-suociti-se-s-problemom-kao-muskarcina---776433.html>

„*Nakon intervjua sa Woo-om i odrađenog koncerta možemo biti zadovoljni količinom kvalitetne repčuge.*“ Portal Mixeta.hr, 03. 03. 2013. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.mixeta.net/2013/03/03/repcuga-u-oxygeneu-uz-general-a-woo-a-brku-i-deyu/>

„*Ne prestaju reakcije na predstavnicu Srbije: 'Gospođetina prije svega. Došla, objasnila i svi pričaju o njoj'*“ Portal Jutarnji.hr, 07. 03. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.jutarnji.hr/scena/strane-zvijezde/ne-prestaju-reakcije-na-predstavnicu-srbije-gospodetina-prije-svega-dosla-objasnila-i-svi-pricaju-o-njoj-15166874>

„*Ne propustite dobru zabavu! 'Tvrda repčuga' u Vintageu*“ Portal Zagreb info, 16. 01. 2017. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.zagreb.info/ritam-grad/zg-dogadaji/ne-propustite-dobru-zabavu-tvrda-repcuga-vintageu/106390/>

„*Nisam htio biti nekakav direktorčić.*“ Portal Jutarnji.hr, 09. 01. 2009. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.jutarnji.hr/naslovnica/nisam-htio-biti-nekakav-direktorcic-3999003>

„*Oduševljeni Hrvat: Tyson Fury je kraljina! Dao mi je apartman od 150 kvadrata s pogledom na ocean..*“ Portal Jutarnji.hr, 09. 11. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://sportske.jutarnji.hr/sn/sport-mix/boks/odusevljeni-hrvat-tyson-fury-je-kraljina-dao-mi-je-apartman-od-150-kvadrata-s-pogledom-na-ocean-15273159>

„*Oprostila je aferu s frizerkom: Sharon i Ozzy žive zajedno*“ Portal 24sata, 18. 06. 2016. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.24sata.hr/show/oprostila-je-aferu-s-frizerkom-sharon-i-oszy-zive-zajedno-479430>

„*Ovako je govorila Milica Mihajlović: "Pametnija sam, poštenija, imam više stila i jako sam cool"*“ Portal Indeks.hr, Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://bhstring.net/tuzlauslikama/tuzlarije/txtindexhr.php?teka=www.index.hr/black/clanak/ova-ko-je-govorila-milica-mihajlovic-pametnija-sam-postenija-imam-vise-stila-i-jako-sam-cool/1001732.aspx>

„*Plenković: 'Milanović je putinofil, a Grbin politički patuljčić. Euro se nije dogodio po Duhu Svetome'*“ Portal DANAS.hr, 20. 12. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://danas.hr/hrvatska/uzivo-premijer-andrej-plenkovic-daje-izjavu-za-medije-b94a56ca-8048-11ed-b511-fa827d957329>

„*Pohvale od dobitnika županijske nagrade: Napokon imamo premijera koji rješava probleme osoba s invaliditetom. Blaženko je ljudina*“ Dalmatinski portal, 28. 09. 2023. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://dalmatinskiportal.hr/vijesti/foto-pohvale-od-dobitnika-zupanijske-nagrade->

[napokon-imamo-premijera-koji-rjesava-probleme-osoba-s-invaliditetom--blazenko-je-ljudina-181788](#)

„*POŠTENJAČINA IZ ČAKOVCA Srednjoškolic na ulici pronašao pozamašnu svotu novčanica i ni trenutka nije dvojio što s njima treba učiniti*“ Portal Jutarnji list, 16. 03. 2017. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/postenjacija-iz-cakovca-srednjoskolac-na-ulici-pronasao-pozamasnu-svotu-novcanica-i-ni-trenutka-nije-dvojio-sto-s-njima-treba-uciniti-5765391>

„*REAKCIJE NA MILANOVIĆA IZ BIH: “Da je on bio na čelu RH u ratu srušio bi još tri Stara mosta i otvorio barem još 10 konc-logora za Bošnjake*“ Portal Priznajem.hr, 17. 06. 2021. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://priznajem.hr/novosti/reakcije-na-milanovica-iz-bih-da-je-on-bio-na-celu-rh-u-ratu-srusio-bi-jos-tri-stara-mosta-i-otvorio-barem-jos-10-konc-logora-za-bosnjake/159021/>

„*Saljani vjeruju svom zemljaku: krivog razapinju, Frka je poštenjačina na kvadrat, i cijela mu obitelj! Ne skuplja on stvari nego knjige*“ Portal Slobodna Dalmacija, 21. 01. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://slobodnadalmacija.hr/dalmacija/otoci/saljani-vjeruju-svom-zemljaku-krivog-razapinju-frka-je-postenjacija-na-kvadrat-i-cijela-mu-obitelj-ne-skuplja-on-stvari-nego-knjige-1161126>

„*Sever: Mislav je bio dobričina, svima je pomagao. Izgubila sam prijatelja i brata*“ Portal Indeks.hr, 18. 08. 2022. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.index.hr/vijesti/clanak/sever-mislav-je-bio-dobricina-svima-je-pomagao-izgubila-sam-prijatelja-i-brata/2388141.aspx>

„*Spektakularna bombetina s 30 metara u debiju: Dobar dan Amsterdame, stigao je Jakov Medić!*“ Portal Germanijak.hr, 12. 08. 2023. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.germanijak.hr/nogomet/vijesti/video-spektakularna-bombetina-s-30-metara-u-debiju-dobar-dan-amsterdame-stigao-je-jakov-medic/117405>

„*Spotčina godine: Drake podijelio skoro milijun dolara u novom spotu, pripremite maramice*“ Portal Dnevnik.hr, 19. 02. 2018. Pristup ostvaren 03. 10. 2023. <https://idesh.dnevnik.hr/zabava/glazba/spotcina-godine-drake-podijelio-skoro-milijun-dolara-u-novom-spotu-pripremite-maramice/>

„*Ti, on i njegova mama: 5 znakova da si u vezi s maminim sinom*“ Portal Žena.hr, 02. 11. 2021. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://zena.net.hr/ljubav-i-seks/pet-znakova-da-si-u-vezi-s-maminim-sincicem-12f7d4ae-389c-11ec-9425-fabd8122c7f3>

„Uvijek u najgorem trenutku: kako se brzinski riješiti prištića?“ Portal Srednja.hr, 04. 07. 2021. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.srednja.hr/svastara/uvijek-u-najgorem-trenutku-kako-se-brzinski-rijesiti-pristica/>

„Večer posvećena maestru don Mihlu Demoviću: Bio je ljudina, malen čovjek velikog srca i velikog duha“ Portal Slobodna Dalmacija, 09. 09. 2023. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://dubrovacki.slobodnadalmacija.hr/dubrovnik/vijesti/kultura/vecer-posvecena-maestru-don-mihu-demovicu-bio-je-ljudina-malen-covjek-velikog-srca-i-velikog-duha-1321503>

„VIDEO Golčina u sudačkoj nadoknadi koja je protivnike poslala u niži rang, a njih spasila od ispadanja!“ Portal Germanijak.hr, 15. 05. 2023. Pristup ostvaren 03. 10. 2023. <https://www.germanijak.hr/nogomet/vijesti/video-golcina-u-sudackoj-nadoknadi-koja-je-protivnike-poslala-u-nizi-rang-a-njih-spasila-od-ispadanja/113714>

„VIDEO: Golčina sezone iz hrvatske pete lige. Majstor je s centra vidio što radi vratar, a ostalo je povijest“ Portal Jutarnji.hr, 07. 05. 2023. Pristup ostvaren 03. 10. 2023. <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/hnl/amaterski-nogomet/video-golcina-sezone-iz-hrvatske-pete-lige-majstor-je-s-centra-vidio-sto-radi-vratar-a-ostalo-je-povijest-1533356>

„VIDEO: Nevjerojatna golčina s tridesetak metara“ Portal Sport Klub, 22. 08. 2022. Pristup ostvaren 03. 10. 2023. <https://sportklub.n1info.hr/nogomet/ostale-lige-nogomet/video-nevjerojatna-golcina-s-tridesetak-metara/>

„VIDEO: Strašna golčina Luke Modrića! Vratar pogledom ispratio novu majstoriju hrvatskog maestra“ Portal Jutarnji.hr, 21. 08. 2022. Pristup ostvaren 03. 10. 2023. <https://sportske.jutarnji.hr/sn/nogomet/primeri/video-strasna-golcina-luke-modrica-vratar-pogledom-ispratio-novu-majstoriju-hrvatskog-maestra-15237340>

„Vizažistica pokazala super trik kako u tri poteza sakriti prištić-godinama smo pogrešno radili“ Portal Žena.hr, 05. 05. 2020. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://zena.net.hr/ljepota/vizazistica-pokazala-super-trik-kako-u-tri-poteza-sakriti-pristic-godinama-smo-pogresno-radili-8facd702-3f4f-11eb-8960-7a2ff7d22f84>

„Zlikovac Ralph iz videoigre želi postati dobričina i heroj“ Večernji list, 06. 01. 2013. Pristup ostvaren 30. 09. 2023. <https://www.vecernji.hr/showbiz/zlikovac-ralph-iz-videoigre-zeli-postati-dobricina-i-heroj-494242>